

Aan de **ONDERKANT** ligt de lat altijd hoger

Verhalen uit de buik
van de samenleving
Marijke Decuypere
& Guy Malfait

Werk

“Het is hun eigen fout dat ze geen recht hebben op een werkloosheidsuitkering. Dus moeten ze leven van een leefloon”.

Bijdrage door Ides Nicaise:

Deze uitspraak verwijst naar de voorwaarden om recht te hebben op werkloosheidsuitkeringen: je moet vooraf voldoende gewerkt en bijdragen betaald hebben, je moet minstens het minimumloon verdiend hebben, je moet actief naar werk zoeken en dat ook kunnen bewijzen...

Er zijn verschillende opvattingen over het doel van de sociale zekerheid. Volgens de overheersende opvatting geldt het principe ‘voor wat hoort wat’: je hebt pas recht op uitkeringen als je aan de opgesomde voorwaarden voldoet, en als je ook kan werken. Daarom heeft men in de werkloosheid de uitkeringen voor langdurig werklozen al verlaagd, en de rechten op uitkeringen voor schoolverlaters (die nog niet gewerkt hebben) sterk verminderd. Schoolverlaters zonder diploma hebben zelfs helemaal geen recht meer op uitkeringen.

Mensen voor wie de hinderpalen naar werk te zwaar lijken (de zogenaamde *niet-toeleidbaren*), zou men willen uitsluiten uit de werkloosheid. Volgens deze opvatting zouden de meest kansarme werklozen naar het OCMW moeten.

Een andere opvatting is dat de sociale zekerheid zoveel mogelijk *alle* mensen moet beschermen: de werkloosheidsuitkeringen zouden ook toegankelijk moeten zijn voor wie niet kan werken, en de ziekte-uitkeringen ook voor wie ziek is en nog nooit gewerkt heeft. Onderzoek naar de 'niet-toeleidbaren' toont aan dat zij het gevoel hebben 'in de tang genomen' te zijn. Enerzijds moeten zij bewijzen dat ze inspanningen gedaan hebben, en anderzijds krijgen zij van de VDAB geen aanbod meer omdat ze 'niet toeleidbaar' geacht worden. Velen van hen hebben gezondheidsproblemen, maar kunnen geen ziekte-uitkering krijgen omdat ze geen 66% verlies van werkvermogen hebben, of zelfs omdat ze nooit gewerkt hebben. Sommigen kunnen wel een paar uren per dag werken maar riskeren dan hun uitkering te verliezen en armer te worden. Het leefloon is een mogelijkheid, maar dat is nog meer voorwaardelijk...

De oplossingen liggen op twee vlakken: (1) de rechten op uitkeringen versoepelen voor mensen die (te) grote hinderpalen ondervinden om te werken; en (2) aangepaste trajecten aanbieden voor deze mensen, met o.a. (zeer) deeltijds werk en 'sociale activering'.¹

1

SCHEPERS W., NICAISE I. (2017), *Werklozen tussen wal en schip. Welke sociale bescherming en welke diensten voor de moeilijkst inzetbare werklozen?*, Leuven: HIVA, 2017, 54p.